

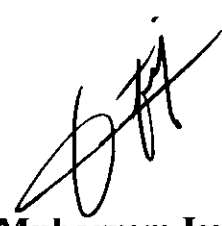
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Başkanlığı
Tarih: 28.03.2012
Sayı: 286

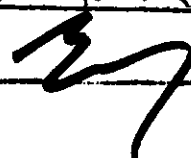
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Meslek Hastalıkları Ve İşçi Sağlığı Kanun Teklifimi ve gerekçelerini ekte sunuyorum.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Dr Muharrem Işık
Erzincan Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Adalet - Plan ve Bütçe - Aile, Çalışma ve Sosyal			
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Tarih:		2 Nisan 2012 E. No: 2/490		
Ysm.Uzm.	Bek.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
				
TBMM BAŞKANI				

GENEL GEREKÇE

Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük halleridir.

Meslek hastalığı tıbbi olduğu kadar yasal ve sigortacılık tanımıdır. Bu tanım iş risklerinin işveren tarafından yönetilemediğini ve işçinin bu nedenle fonksiyon kaybına ya da hastalık durumuna uğradığını kanıtlar.

Meslek hastalığı olarak kabul edilmesi için sigortalı olması ilk şarttır. Bundan dolayı kaçak olarak çalıştırılan iş yerlerinde ve taşeron çalıştıran ve sigorta yaptırmayan işverenler bu insanların hiçbir hak sahibi olmamalarına neden olmaktadır. Sigortasız çalışmayı takip etmeyen en sorumlu kurum devletin kendisi olması gerekirken kendi birimlerini çalıştırmayan ve işverenlerin böyle çalıştırmasına göz yuman ilgililerdir.

İşsizliğin bu kadar çok olduğu ülkemizde aç olan insanlar ne iş olsa yaparım mantığı ile çalıştırılmaktadırlar. Ancak sosyal devlette bunun savunulacak hiçbir yanı yoktur.

Anayasanın 49. (Herkesin Çalışma Hakkına sahip olması) ve 60. (Devletin Sosyal Güvenliği Sağlayacak Tüm Tedbirleri Alması) maddelerine göre devlet kişiyi korumak zorundadır. Çalışanlar bu haklardan mahrum bırakılamazlar.

Yukardaki tanımda meslek hastalığının meslekle ilişkisi net bir biçimde ortaya koyulmuştur. Meslek hastalıkları, kimyasal kaynaklı meslek hastalıkları (ağır metaller, aromatik ve olitotik bileşenler, gazlar), fiziksel kaynaklı meslek hastalıkları (gürültü ve sarsıntı, tozlar, sıcak ve soğuk ortamda çalışma, düşük ve yüksek basınçta çalışma, radyasyon), biyolojik kaynaklı meslek hastalıkları (bakteriler, virüsler) ve psiko- sosyal kaynaklı meslek hastalıkları olarak belirlenir.

En sık görülen ve toplum gündeminde olduğu için özellikle silikozis hastalığıyla ilgili olarak bilgi verilen tüm meslek hastalıklarından korunma için yapılması gerekenler bu yasa ile düşünülmüştür. Aynı zamanda alınan tedbirler ile iş kazaları en aza indirgenecektir.

En önemli özelliği kısa süreli maruziyetler sonucu değil tekrarlanan sebeple oluşması pnomokonyozlar çoğunlukla tozlu işlerle 10 yıl veya daha uzun süre çalışanlarda görülen hastalığın oluşabilmesi için en az 3 yıllık maruziyet süresinin geçmesi gerektiği Sosyal Sigorta Sağlık İşleri tüzüğünde belirtilmiştir. Meslek hastalığı işin niteliğine göre de farklı olmaktadır. Yani değişik işlerde, etkilenen faktöre bağlı olarak farklı meslek hastalıkları oluşmaktadır.

Silikosiz; altın, bakır, kurşun, çinko, demir, antrasit, maden kömürü ve adı maden kömürü madenciliğinde çalışan işçilerde görülür. Dökümcülük, tünel, taş ocakçılığı, kumtaşı öğütme, betonarme, granit oymacılığı ve porselen yada seramik çanak çömlek gibi işlerde çalışanlarda silikozis görülür.

Ayrıca merdiven altları diye tabir edilen ve sağlık açısından uygun olmayan yerlerde çalışan diş teknisyenlerinde de silikozis görülmektedir. Siliko yeryüzü kabuğunda en çok görülen ikinci mineral ve kum, kaya ve diğer mineral ve maden cevherlerinin de başlıca unsurudur.

Çalışma şartları hastalığın ortaya çıkmasına neden olan en önemli etkidir. Silikozis hastalığı %100 çalışma şartlarına bağlı olarak ortaya çıkar ve ancak tedbir alındığı zaman önlenabilir. Toz kontrolü şarttır. Madenlerde ve diğer çalışma alanlarında su ile çalışma çok önemlidir. Havalandırmanın çok iyi olması gerekir. Respiratör konulmalıdır. Koruyucu özelliği olan hiç toz geçirmeyen maskeler işveren tarafından mutlaka zorunlu olarak alınmalı ve taktırılmalıdır.

Özellikle kot firmaları ihracat yapmak için ve iç piyasaya kaliteli kotlar satmak için ve iyi para kazanmak için taşeron firmalara taşlama işleri yaptırdılar. Şu an taşlama yasak olsa bile binlerce kişi kot taşlanmaya bağlı olarak silikozi hastalığı ile ölümü beklemektedir. Özellikle taşeron firmaları sigortasız çalıştırdıkları bu insanların sağlıkları ile oynadıkları için suçludurlar. Mahkemeler bile bu firmaları bulamıyor. İşçi çalıştığını kendisi ispat etmek zorunda kalıyor. Buda zaten bulmadan ölüm demektir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı denetlemediği için, yerel yönetimler gerekli denetlemeyi yapmadan ruhsat verdikleri için işçileri ve Sağlık Bakanlığı 1960'da Avrupa ve ABD'de kot taşlaması yasak edildiği halde Türkiye'de ancak 2009 yılında yasak getirdikleri için suçludurlar.

Meslek hastalıkları günümüz şartlarında gerekli tedbirler alındığı takdirde kesinlikle önlenabilir. Yılda en az bir kez konusunda uzman kişi tarafından sağlık kontrolleri yapılmalı ve göğüs filmleri çekilerek incelenmelidir. Anamnez çok önemlidir. Erken teşhis en önemlisidir. Erken teşhis konulursa iş değişikliği, tozlu ortamdan uzaklaştırma, silikanın vücuttan atılmasını sağlayabilir. Ayrıca silikosiz teşhisi konulmuş olanlar ve tespit edilenler sigortalı olsun ya da olmasın rapor ile tespit edildikten sonra tüm işçiler sigortalı çalışmış olanlar gibi aynı haklara sahip olmaları sağlanmalıdır.

Taşeron işçi çalıştırıp sigorta yaptırmamışsa zaten işsizliğin hat safhada olduğu ülkemizde çalışan insan isteyemeyeceğine göre devlet bunun tedbirini almalı ve her türlü cezai işlem uygulanmalıdır. Torba yasa ile bir kereye mahsus olmak üzere 3 ay içinde başvuran sigortasız çalışmış ve %15'den yukarı raporu olan hastalar olduğu takdirde yakınlarına maaş bağlandı. Ancak birçok insan duymadı bile bu nedenle de başvuramadı. Bu yasadan önce yakınları ölenlere hiçbir hak tanınmaması haksızlık ve adaletsizliktir. Kaldı ki %15 rapor oranı yüksek olup %10'a çekilmelidir. Sigortalılar %15'in üzerinde rapor getirirlerse şu anki yasalar ile emekli olabiliyorlar. Ama ülkemizde binlerce kişi çöp ve kâğıt toplayarak hayatlarını sürdürmeye çalışıyorlar. Sigortasız çalışan ve silikozis veya diğer meslek hastalıklarına yakalanan işçiler bunu tespit ettirmek için dava açmaları gerekir. Ancak harç parasını ve avukat parasını ödeyemediği için de dava açamıyorlar.

Ülkemizde şu anda tanı konulması gereken 43.000 ila 130.000 kişinin çeşitli meslek hastalıklarına yakalandıkları düşünülüyor. Yalnızca Bingöl Karlıova Taşlıçay köyünde 171 silikozis hastası var. Bunlardan sadece 61 tanesi 500 TL civarında aylık alabiliyor. Diğerleri ise çöp ve kâğıt toplayarak yaşamaya çalışıyorlar.

İş sağlığı güvenliğinin de çağdaş normlara ulaşamamasının en önemli sebebi tıp, mühendislik ve sosyal bilimler alanındaki uzmanların örgütlenememesinden ve devletin kanunla gerekli tedbirleri almamalarından kaynaklanmaktadır.

- İş sağlığı ve işçi güvenliği konusunda çok ciddi adımlar atılmalı. Göstermelik periyodik muayeneler ile geçiştirilmemeli.

- İş yeri hekimliği çok ciddi bir kurum haline dönüştürülmeli. İşverenler değil Tabip Odaları belirleyici olmalı. Çalışan hekimler işverenden emir alan kişi durumundan çıkarılmalı.

- Meslek hastalıkları konusunda hekimlere özel eğitim verilmeli.
- Sağlık taramaları yasalarla güvence altına alınmalı ve zorunlu olmalı.
- Taşeron işçi çalıştıran şirketlerin kontrolleri daha ciddi bir şekilde yapılmalı.
- Sağlık taramaları ücretsiz olmalı.
- İş sağlığı ve işçi güvenliğini tam yerine getiremeyen işverenler ve kontrolleri doğru yapmayan müfettişler için gerekli tedbirler alınmalı ve işini doğru yapmayanlar için yargı yolu açılmalı.
- Özellikle silikosiz teşhisi konulan tüm hastalar sigortalı gibi kabul edilmeli.
- 2009 yılında kot kumlama işi yasaklandı. Ancak sikozis diğer tozlu iş kollarında çalışan insanlarda da görülmektedir. Ya da 2009'dan önce kot kumlama işinde sigortasız olarak çalışan kişiler halen bu hastalıkla mücadele etmektedirler. Bu nedenle bu hastalığın ancak 3 yıl çalışma sonrası ortaya çıkabileceğine dair yasal düzenleme bu iş kolu için aranmamalıdır. Özellikle silikozis yalnızca çalışma koşullarına bağlı olarak ortaya çıkabileceği gözetilerek işçilerin çalıştıkları işyerlerinin geriye dönük olarak silikozis hastalığına neden olan fiziki koşulların tespiti aranmalıdır.
- Çalışılan işyerinde sağlık ve güvenlik önlemleri çalışanların insan onuruna yakışır iş çerçevesinde üretim yapma koşullarını düzenlenmesi gereklidir. Devlet Kamu Güvenliği ve kamu düzeni açısından görevlidir. Tüm çalışanlar iş sağlığı ve güvenliği hakkına sahiptir. İş sağlığı ve iş güvenliği haklarına devlet memurları da aynen sigortalılar gibi sahip olmalıdırlar.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Kamu ve özel işyerlerinde çalışan devlet memurları da dahil olmak üzere her yaşta çalışanı tanımlar.

Madde 2- İş kazası ve meslek hastalığının tanımını kapsar.

Madde 3- İş kazası ve meslek hastalıklarını önlemek için sorumlu olan kişileri tanımlar.

Madde 4- İşin niteliğine bakılmaksızın tüm çalışanlar yasa kapsamına alınması amaçlanmıştır.

Madde 5- İş sağlığı ve iş güvenliği için işverenin sorumluluğunu ve hizmet sorumluları tanımlar.

Madde 6- Eğitimin önemine istinaden iş yeri hemşireliği eğitimini nasıl olacağını açıklar.

Madde 7- İşyeri hekimliğinin iş kazaları ve işçi güvenliğinde en önemli faktör olduğunu ve mutlaka bulundurulması gerekliliğini amaçlar.

Madde 8- 50 den az işçi çalıştıran iş yerlerinde ortak sağlık alanları oluşturulması amaçlanmıştır.

Madde 9- İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanlarının belirlenmesinde daha özgür ve bağımsız çalışma ortamı oluşması için nasıl belirleneceği amaçlar.

Madde 10- Eğitimin en önemli parçası olduğu için eğitimin nasıl ve kim tarafından verileceğini belirler.

Madde 11- İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanlarının denetlenmelerinin işverenden bağımsız olarak kimler tarafından yapılacağını belirler.

Madde 12- işçi sağlığı ve iş güvenliği konularında gerekli tedbirleri almadığı takdirde işverene verilmesi gereken cezai müeyyideleri belirlemek amacındadır.

Madde 13- Müfettişlerin iş yerlerini yasalar çerçevesinde denetlemelerini amaçlar.

Madde 14- Belediyelerin ruhsat verme aşamasında tam olarak yönetmeliklere uygun olarak denetim yapmasını amaçlar.

Madde 15- Örgütlü çalışmanın işçi sağlığı ve iş güvenliği sağlamadaki önemin ve işçiler üzerinde baskıları azaltma amaçlanmıştır.

Madde 16- İşçinin çalışma güvenliğini sağlamak devletin görevidir. Hayatını kaybeden işçilerin eş ve çocuklarının güvence altına alınmasını sağlamaktır.

Madde 17- Sigortasız çalıştırılma durumunda hakkını aramak için yıllarını veren ancak sonuç alamayan işçileri sosyal devlet anlayışı ile mağduriyetlerini gidermek amaçlanmıştır.

Madde 18- Fazla ve yoğun çalışma koşullarında işçi sağlığı için dinlenme şartı getirilerek hastalık ve iş kazalarının önlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 19- Yaptığı iş dolayısıyla rahatsızlanan işçinin işten çıkarılmaması ve iş gereksinimini sağlanması amaçlanır.

Madde 20- Sosyal devletin işçilerin sağlığı kadar barınma ve beslenme sorunlarının giderilmesi amaçlanmıştır.

Madde 21- İşçi sağlığı ve güvenliğinin devlet güvencesine kavuşturulması amaçlanmıştır.

Madde 22- Yürürlük maddesidir.

Madde 23- Yürütme maddesidir.

MESLEK HASTALIKLARI VE İŞÇİ SAĞLIĞI KANUN TEKLİFİ

MADDE1- Çalışan; kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın kamu ve özel işyerlerinde istihdam edilen gerçek kişiyi ifade eder.

MADDE2- İş kazası ve meslek hastalığı, kamu görevlileri, er ve erbaşılar ile kamu idareleri tarafından görevlendirilen diğer kişilerin ve özel işyerlerinde istihdam edilen kişilerin vazifelerinin gereği olarak yaptıkları fiiller sonucu meydana gelmişse iş kazası ve meslek hastalığı olarak kabul edilir.

MADDE3- İş kazası ve meslek hastalığı oluşmasını önlemek kamu ve özel işverenlere aittir. Gerekli önlemleri almayan kamu kurumları yöneticilerini ve özel şirket sorumlularını 1.derecede sorumlu tutar.

MADDE4- iş sağlığı ve iş güvenliği yasası kamu ve özel sektörde çalışılan işler ve işyerlerinde faaliyet konularına bakılmaksızın tüm çalışanlara uygulanır.

MADDE5- işverenler iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sunmakla yükümlüdürler. Bunun için işyerlerinde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi, işyeri hemşiresi veya sağlık memuru görevlendirmekle yükümlüdürler.

MADDE6- İşyeri hemşireliği bilim dalı olarak kabul edilir. Ve uzmanlık alanı olacak şekilde üniversitelerle gerekli işbirliği yapılarak eğitim yaptırılır.

MADDE7- 50 ve üzerinde işçi çalıştıran tüm işyerinde işyeri hekimi çalıştırılması zorunludur. Çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde tam gün, tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için yarım gün, az tehlikeli işlerde çalışanlarda ise günde 2 saat olacak şekilde işyeri hekimi çalıştırılır. Çalışma saatleri işin durumuna göre işveren ve işyeri hekimince ayarlanır.

MADDE8- 50 kişiden az kişi çalıştıran iş yerleri ortak sağlık merkezleri oluştururlar. Bu işyeri sayısı 5'den fazla olamaz. Çalışma şartları aynı şekilde uygulanır.

MADDE9- işyeri hekimlerinin belirlenmesinde tabip odaları, iş güvenliği uzmanı belirlenmesinde Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) ilgili bakanlıkların uygun görüşü alınarak verirler.

MADDE10- işyeri hekimleri ve işgüvenliği uzmanı eğitimlerinden Türk Tabipler Birliği (TTB) ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) yetkilidir.

MADDE11- İşyeri hekimlerinin ve iş güvenliği uzmanlarının görevleri ile ilgili ihmal ve kusurlu davranışlarda bulunmaları durumunda o dalın ve bakanlığın müfettişlerinin yapacağı soruşturma sonucu gerekli işlemler yapılır.

MADDE12- İşyeri hekimine ve iş güvenliği uzmanlarına görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle hiçbir kısıtlama yapılamaz. İşçi sağlığını ve iş güvenliğini gerektiren her türlü tedbiri alırken işveren sorumluluklarını yerine getirmekle sorumludur. Yerine getirmediği takdirde işyerinin sınıfına göre

1. uyarıda 1000-2500 TL. Para cezası
2. uyarıda 2500-5000 TL. Para cezası
3. uyarıda 10 gün işyeri kapama cezası verilir.
4. uyarıya rağmen gerekli önlemleri almayan işyerleri kapatılır.

MADDE13- İş müfettişleri denetlemelerini işin sınıfına göre periyotlar halinde yapar, gerekli tedbirleri aldırmayan ve uyarılarda bulunmayan müfettişlere o iş yerinde bir kaza meydana gelmesi halinde gerekli cezai işlemler uygulanır.

MADDE14- Belediyeler açılan iş yerlerinin ruhsatlarını verdikleri zaman tüm tüzük ve yönetmenliklere uygun olarak açıldığını tespitle yükümlüdürler. Yönetmenliklerde belirlenen kurallara uymayan yetkililer sorumlu tutulur.

MADDE15- Özellikle iş sağlığı ve iş güvenliğinin oto kontrolü için örgütlenme sağlanmalıdır. Taşeron işçilerin sendikalaşmaları için gerekli önlemler devlet tarafından alınır.

MADDE16- İş kazası yada meslek hastalığı nedeniyle ölen kişinin sigortalı yada sigortasız olup olmadığına bakılmaksızın ailesine maaş bağlanır. Özel şirkette çalışıyorsa ilgili firmaya rücu edilir.

MADDE17- Sigortasız işçi çalıştıran işyerlerine meydana gelecek iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle yapılacak tüm işlemler devlet eliyle yürütülür. İşçi bunu ispat etmek zorunda değildir. İşveren sigortalı çalıştırmak zorundadır.

MADDE18- Yoğun ve uzun süre çalışmaya kesinlikle izin verilemez. İşçilerin dinlenmeleri için gerekli tedbirler işveren tarafından alınır.

MADDE19- Sağlık raporları ile iş değişikliği kararı verilmiş olanlar için işveren tarafından mazeret üretilmeden işi değiştirilir.

MADDE20- Barınma sorunları çalışma hayatının bir parçası olması sebebiyle çalışanların barınma sorunlarından dolayı hayatlarını kaybetmeleri halinde iş sağlığı ve iş güvenliği yasası çerçevesinde değerlendirilir ve sosyal devlet anlayışına göre aynı işlemler yapılır.

MADDE21- işçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması için ilgili bakanlıklar tüm tedbirleri alır.

MADDE22- Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE23- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.